

KR 27/03 Orientering om bruk av opptrappingsplan for kirkelig bemanning. Fremtidig prioritering av stillinger

Råd, nemnder m.v.	Møtested	Møtedato
Kirkerådet	Oslo	4.-5. juni 2003

Saksbehandler: Øyvind Meling

Saksdokumenter: Opptrappingsplan for kirkelig bemanning

SAK KR 27/03 ORIENTERING OM BRUK AV OPPTRAPPINGSPLAN FOR KIRKELIG BEMANNING FREMTIDIG PRIORITERING AV STILLINGER

Sammendrag

Kirkerådet utarbeidet i 2001, på forespørsel fra Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, en opptrappingsplan for kirkelig bemanning (opptrappingsplanen). Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen etterlyste en slik plan i forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet gjennom flere år. Denne opptrappingsplanen viser at det er stort behov for økt kirkelig bemanning på alle felt i kirken. Opptrappingsplanen viser dette ved både å sammenligne med bemanningen i de andre nordiske land og sammenlignet med stillingsveksten på andre felt i Norge. Planen utvikler også en beregningsmodell for økning og fordeling av stillinger i kirken. Kirkerådet har behandlet opptrappingsplanen og ønsket å legge dens anbefalinger som føringer for arbeidet med prioritering av nye stillinger.

Dette saksdokumentet bygger også opp om en slik prioritering. Etter at Stortingets Kirke-, utdannings- og forskningskomité 8. mai i år la frem sin innstilling om "trosopplæring i en ny tid. Om reform av dåpsopplæringen i Den norske kirke" (Innst.S.nr.200 (2002-2003)), vil det ut fra de politiske

føringer som både stortingsmeldingen og komitéinnstillingen gir, være formålstjenlig foreløpig å legge opptrappingsplanen noe til side. De stillingsbehov som dokumenteres i opptrappingsplanen er fortsatt aktuelle og ønskelige å bruke som mal ved prioritering. En bør imidlertid følge de politiske signal som gis gjennom stortingskomiteen, og derfor primært satse på dåpsopplæring i denne perioden.

Forslag til vedtak:

1. Kirkerådet mener at Opptrappingsplan for kirkelig bemanning er tjenlig som mal for behovet for bemanning i kirken og vil legge den til grunn ved prioriteringer av nye stillinger.
2. Kirkerådet understreker at det fortsatt er stor underdekning på stillinger i kirken. Kirkerådet vil særlig legge vekt på behovene for ressurser innen dåpsopplæring, men vil samtidig arbeide for nye stillinger med utgangspunkt i opptrappingsplanen.
3. Kirkerådet vil i samarbeid med bispedømmerådene arbeide for at det opprettes nye stillinger innen undervisning, diakon og preste-tjeneste for å møte de utfordringer kirken står overfor i forbindelse med opptrapping av dåpsopplæringen.
4. Kirkerådet tar til etterretning redegjørelsen fra sekretariatet om det videre arbeidet med synliggjøring og prioritering av nye stillinger i kirken.

Saksorientering

Bakgrunn

Opptrappingsplanen

Stortingets Kirke- og undervisningskomite har behandlet bemanningssituasjonen i kirken i forbindelse med budsjettbehandlingen flere ganger fra 1995. Høsten 1995 uttaler komiteen:

"

Flertallet har merket seg at bemanningen i kirkene i de andre nordiske land er bedre enn i Norge. Flertallet vil på denne bakgrunn be departementet utarbeide en opptrappingsplan for den kirkelige bemanning".

Året etter understreket den samme komité behovet for en kirkelig opptrappingsplan:

"

Fleirtalet vil vidare peike på trongen for auka bemanning i Den norske kyrkja. Fleirtalet syner her til sine merknader i B.innst.S.nr.12 (1995-96) der fleirtalet i komiteen ba departementet lage ein opptrappingsplan for den kyrkjelege bemanning. Fleirtalet kan ikkje sjå at departementet har gjort dette. Fleirtalet etterlyser denne planen, og ber Regjeringa leggje fram denne planen for Stortinget seinast i statsbudsjettet for 1998".

I 1997 ble igjen opptrappingsplanen kommentert, men komiteen valgte å sette fokus på rekrutteringssituasjonen i kirken, og da særskilt for presteskabet:

"

Komiteen viser til B.innst.S.nr.12(1996-97) der flertallet i komiteen etterlyste en opptrappingsplan for den kirkelige bemanning. Komiteen har lagt merke til at dette arbeidet nå er igangsatt blant annet i regi av Kirkerådet. Komiteen vil peke på at rekrutteringssituasjonen til presteyrket generelt er bekymringsfull, og at det er spesielt vanskelig å rekruttere til kirkelige stillinger i utkant-Norge og særlig i Nord-Norge"

Etterlysning av en kirkelig opptrappingsplan ble etter hvert en gjenganger i arbeidet med statsbudsjettet. I 1998 ble bemanningssituasjonen kommentert slik:

"

Komiteen har også merket seg den bekymringsfulle situasjonen kirken står overfor med hensyn til rekruttering til kirkelig utdanning og tjeneste. Folkekirkens mulighet til å betjene alle døpte er avhengig av at kirken har tilstrekkelig med ulike typer kvalifiserte medarbeidere, og videre at kirken framstår som en god arbeidsplass. Komiteen vil i denne sammenheng understreke betydningen av å komme i gang med en bemanningsplan for å bedre rekrutteringen til kirkelige stillinger. Komiteen vil spesielt fremheve sammenhengen mellom rekruttering til kirkelige stillinger og hvilket tilbud kirken er i stand til å møte barn og unge med."

Også ved behandlingen av statsbudsjettet for 2000 ble arbeidet med den kirkelige bemanning kommentert, og Stortinget uttrykte ønske om fortgang i dette arbeidet:

"

Komiteen viser til at departementet har satt i gang arbeidet med en bemanningsplan for Den norske kirke. Komiteen mener dette arbeidet bør forseres. Sammenlignet med andre nordiske land, har Den norske kirke lav bemanning i forhold til befolkningen som skal betjenes. Derfor blir arbeidsbelastningen stor og behovet for vikarer stort. Komiteen vil minne om det arbeidsgiveransvar Den norske Kirke har for sine ansatte, spesielt når det gjelder arbeidsforhold. Komiteen mener det er viktig at departementet følger med på hvordan dette ansvaret utøves, og om nødvendig fremmer forslag om tiltak som kan bedre situasjonen."

Departementet svarte på komiteens henvendelse i 1998 ved å gi Kirkerådet i oppdrag "å framskaffe et utfyllende og helhetlig materiale til belysning av betjeningssituasjonen og bemanningsforholdene i kirken". Med dette som utgangspunkt igangsatte Kirkerådet høsten 1998 et prosjekt for å utarbeide en opptrappingsplan for kirkelig bemanning. Høsten 2001 var planen ferdig og ble behandlet i Kirkerådet (sak KR 47/01) før den ble oversendt Departementet. Denne planen tar for seg behovet for stillinger innen alle kategorier ordinære stillinger i menighetene. Den behandler ikke behovet for spesialstillinger.

Planen tar utgangspunkt i et normalsogn med 5000 medlemmer. I tillegg vektet den alle sogn ut fra befolkningstetthet og avstander. Ut fra dette er folketallet vektet med 0,8 , 1 eller 1,2.

Det vektete normalsognet skal være bemannet med følgende ressurser:

2 prestedtjeneste
1 undervisning
1 diakoni
1 kirkemusikk
1 administrasjon
0,33 klokkertjeneste
0,5 kirketjener

Ved utregninger er tallene aggregert opp til prostnivå.

Plan for studentprester

Studentprest Inger Anne Naterstad laget for Kirkerådet i 2001 en utredning om behovet for stillinger innen kirkelig betjening ved statlige universiteter og høyskoler. Denne er ikke behandlet i det valgte Kirkerådet.

Denne konkluderer med behov for stillinger ved alle statlige høyskoler og universitet. Der er delingstallet tenkt ved 7000 studenter. Utredningen viser et behov for 25 nye årsverk innen feltet.

Døvemenighetene

Døveprosten og Døvekirkens fellesråd har også laget bemanningsplaner for det døvekirkelige arbeidet. Disse ble oversendt Kirkerådet i desember 2001 og januar 2002. Der dokumenteres det et behov for ca 15 årsverk. Disse bemanningsplaner er ikke behandlet av det valgte Kirkeråd.

Andre spesialstillinger

Det er ikke utarbeidet noen kirkelig bemanningsplan for arbeidet blant psykisk utviklingshemmede, sykehus-/ sykehjemstjeneste eller arbeid i fengsler.

Trosopplæringsplanen

Et utvalg oppnevnt i statsråd juli –99 laget en utredning om behovet og plan for dåpsopplæring i Den norske kirke. Utvalget leverte sin rapport, "...til et åpent liv i tro og tillit" til KUF –departementet oktober 2000 (NOU 2000:26) . Denne konkluderer med å anbefale et dåpsopplæringsprogram over 315 timer fra 0 –18 år. Til dette regner en med at det er behov for ca 1200 nye årsverk til en pris av 550 mill kroner. Stillingene fordeler seg på katekettjeneste, dåpslærere, prestedtjeneste, diakonitjeneste og kirkemusikkjeneste.

Departementet kom med sin tilråding i Stortingsmelding nr 7 (2002-2003), " Trusopplæring i ei ny tid". Der sier departementet at de ser bemanningsplanen og trosopplæringsplanen i sammenheng.

- "Å auke bemanninga i kyrkja til fordel for dåpsopplæringa vil dermed representere ei oppfølging av opptrappingsplanen, og vere i tråd med tilrådinga frå Kyrkjerådet om at ein bemanningsauke knytt til dåpsopplæringa bør ha prioritet dei næraste åra.

Departementet viser til dette og meiner at det første steget for å kome bemanningsbehovet i kyrkja i møte, er å knyte auken i innsatsfaktorane (budsjett, personell m. m.) til ei målretta styrking av dåpsopplæringa. Bemanningsauke i kyrkja ut frå andre omsyn vil departementet vurdere på vanleg måte i samanheng med dei årlege statsbudsjetta." (s. 28)

Kirkerådets og Kirkemøtets behandling av opptrappingsplan og trosopplæringsplan

Kirkemøtet og Kirkerådet har behandlet disse planene i flere sammenhenger.

Kirkemøtet behandlet NOU-utredningen på Kirkemøtet i 2001 (sak KM12/01 " ...til et åpent liv i tro og tillit" –Lovfesting av dåpsopplæringen) og vedtok der blant annet:

-

" Kirkemøtet anbefaler på denne bakgrunn en lovfestet rett til dåpsopplæring i tråd med utvalgets anbefalinger. Minstestandard for lovfestet rett til dåpsopplæring innføres ifølge utvalget som juridisk gjeldende ved full utbygging. Kirkemøtet støtter dette og slutter seg i hovedsak til de beregningene som utvalget har foretatt, og den organiseringen av dåpsopplæringen som utvalget anbefaler. Det forutsettes at kirken gjennom en opptrapping i løpet av tre utviklingsfaser over 10 år tilføres de tilstrekkelige midler fra sentralt hold for å innfri en slik rett."

I samme møte, sak KM 9/01 "Satsingsområder for Den norske kirke", vedtok Kirkemøtet fire hovedsatsingsområder for kirken, dåpsopplæring, diakoni, ung i kirken og medarbeiderskap. Der uttaler komiteen i sine merknader angående dåpsopplæring:

- "Komiteen vurderer det slik at valget av dåpsopplæring som satsningsområde er helt nødvendig for å kunne videreføre folkekirken. Kirken står nå ved en milepæl i forhold til dåpsopplæring, nemlig lovfesting. Komiteen vil fremheve at dåpsopplæring må forstås i vid betydning og inkludere alle dømte opp til 18 år (jfr. NOU 2000:26). Kirken har gitt tunge signaler om viktigheten av dette."

Når det gjelder opptrappingsplanen er den ikke behandlet i Kirkemøtet som egen sak, men den har vært oppe i Kirkemøtets behandling av statsbudsjettet både i 2001 og 2002.

Komiteen uttaler i 2001 (sak KM 4/01 Statsbudsjettet 2002- 2003):

- Når det gjelder 2003 budsjettet vil komiteen understreke at opptrapping av den kirkelige bemanning krever innsats på flere områder. En må få tilført ressurser til oppretting av stillinger og en må drive et rekrutteringsarbeid som medfører at stillinger i kirken blir besatt av kvalifiserte medarbeidere. Komiteen ser det som viktig at Kirkerådet utarbeider en strategi for rekruttering

som ikke fører til at stillinger i distriktene blir stående ledig fordi nye stillinger i sentrale strøk vil være langt mer attraktive. Stillingsbehovet i opptrappings-planen er kostnadsberegnet til ca kr 110 mill årlig de neste 10 år. I tillegg må en sentralt og regionalt få tilført ressurser til et omfattende rekrutteringsarbeid både med tanke på kirkelig utdanning og kirkelig tjeneste.

Komiteen vil bemerke at det i opptappingsplanen ikke er foretatt noen prioritering av stillingsbehovet, dvs at en ikke har sagt noe om hvilke stillinger som bør komme først og hva som kan vente til slutten av perioden. Komiteen er enig i at Kirkerådet årlig må foreta slike prioriteringer.

Komiteen vil spesielt peke på, ut fra manglende gjennomslag i budsjettet for 2002 for nye diakon- og kateketstillinger at det er viktig å arbeide for økning i antall stillinger i budsjettet for 2003.

Komiteen er enig i at samisk kirkeliv også må ivaretas ved en opptrapping av bemanningen i Den norske kirke. Spesielt har de tre nordligste bispedømmene et ansvar for det samiske kirkelivet i sine områder og trenger derfor styrking av bemanningen på dette området.

Komiteen vil sterkt understreke at bevilgninger til dåpsopplæring er en prioritert oppgave i årene fremover. Komiteen vil her understreke at det ikke bare er tilstrekkelig med midler til stillinger, men også driftsmidler til kontorlokaler, kontorutstyr, undervisningslokaler, utvikling og kjøp av materiell og tilrettelegging av et likeverdig tilbud for funksjonshemmede m.v.

I vedtakets punkt 5 sier Kirkemøtet:

- "Kirkemøtet ber Kirkerådet følge opp de budsjettmessige konsekvenser som "Opptrappingsplan for den kirkelige bemanning" og NOU 2000:26 ".....til et åpent liv i tro og tillit" må få med økning i stillingsressurser både lokalt, regionalt og sentralt samt nødvendige driftsbevilgninger. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide for en samlet og målrettet bruk av de 2 mill. kroner som bevilges til prosjekt-, forsøks- og utviklingsarbeid innen dåpsopplæringsfeltet."

På Kirkemøtet 2002 uttaler komiteen seg om Stortingsmeldingen om trosopplæring på denne måten (sak KM4/02 Statsbudsjettet 2003 og 2004):

- "Komiteen er glad for den vilje til satsing på dåpsopplæring som Regjeringen gir uttrykk for gjennom Stortingsmeldingen "Trusopplæring i ei ny tid". Komiteen gir sin tilslutning til Regjeringens syn, som innebærer at en styrking av kirkens dåpsopplæring er en del av arbeidet med å holde ved like og utvikle Den norske kirke som en levende folkekirke.

Komiteen er glad for at det allerede fra 2003 er satt av 5 mill. kroner i budsjettet til forsøks- og utviklingstiltak innen opplæringsfeltet og som tilskudd til stillinger innen den kirkelig undervisning. Komiteen er enig i at hovedtyngden av de 5 mill bør avsettes til lokale prosjekter og stillinger, men at også noe av midlene må brukes til å planlegge reformen i 2004, slik at denne kan igangsettes fortest mulig.

Komiteen gir sin tilslutning til Regjeringens målsetting om at kirkens dåpsopplæring må utvikles og utvides slik at alle landets menigheter skal kunne gi et systematisk og sammenhengende tilbud fra barnet blir døpt til det fyller 18 år.

Komiteen har merket seg at det legges opp til en budsjettmessig opptrapping på ca 250 mill kroner for gjennomføring av reformen, og at tidsperspektivet for denne opptrappingen er fem til ti år. Komiteen vil understreke at det offentlige oppnevnte utvalget i sin utredning (NOU 2000:26) regnet de økonomiske konsekvensene av sine forslag til rundt 550 mill kroner. Utvalget legger til grunn et opplæringstilbud på 315 timer, som er videreført som en anbefaling i Stortingsmeldingen. Komiteen deler Kirkerådets frykt for at denne reduksjonen kan gå på bekostning av breddeperspektivet i dåpsopplæringstilbudet, og forutsetter at nødvendige bevilgninger blir stilt til disposisjon etter hvert som behovet melder seg.

Komiteen vil understreke nødvendigheten av at de midler som stilles til disposisjon for dåpsopplæringsreformen brukes uavkortet til denne, og ikke brukes for å fylle alle de hull som finnes i et vanskelig kirkebudsjet.

Komiteen er glad for at Regjeringen i St.meld.nr 7 i tillegg til økt satsing på dåpsopplæring, har som mål å øke bemanningen i Den norske kirke ut fra det som fremgår av opptrappingsplanen for

kirkelig bemanning. Komiteen mener det ikke er tilstrekkelig at Regjeringen bare vil følge denne opp gjennom statsbudsjettene de nærmeste årene, men at det må settes klare mål for opptrappingen av bemanningen i Den norske kirke i årene fremover når meldingen behandles i Stortinget til våren. Planen viser et behov for ca 2 800 stillinger med et samlet behov for bevilgninger på 1,1 milliarder kroner over tiår."

Kirkemøtet vedtok i punkt 3 og 4:

- "Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide for en samlet og målrettet bruk av de 5 mill kroner som er foreslått avsatt til dåpsopplæring i 2003. Kirkemøtet ber Kirkerådet følge opp videre de budsjettmessige konsekvenser som St.meld. nr. 7 "Trusopplæring i ei ny tid" må få.

Kirkemøtet ber Kirkerådet følge opp de budsjettmessige konsekvenser som "Opptrappingsplan for den kirkelig bemanning" forutsetter."

Kirkerådet behandlet opptrappingsplanen før den ble oversendt til departementet, og vedtok da i sak KR 47/01

- "Både Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet har ved flere anledninger påpekt den vanskelige bemanningssituasjonen i kirken. Kirkerådet mener at den foreliggende planen gir en dekkende beskrivelse av bemanningsbehovet kirken har de neste 10 år. Planen dokumenterer at Den norske kirke ikke har den bemanning som er nødvendige for at kirken kan være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke, og gir forslag til hvordan dette kan løses. Kirkerådet forventer derfor at Stortinget følger opp denne opptrappingsplanen med de nødvendige bevilgninger og tilskudd. Kirkerådet viser også til at Stortinget ved flere anledninger har påpekt den svake bemanningen i Den norske kirke og behovet for en

opptrappingsplan for den kirkelige bemanning." (punkt 1)

"Kirkerådet vil årlig drøfte opptrappingsplanen og gjøre de nødvendige prioriteringer i forhold til gitte bevilgninger/tilskudd, herunder også vurdere kriteriene for beregning." (punkt 4)

Videre prioriteringer

Som en ser har både Kirkemøtet og Kirkerådet ved flere anledninger understreket behovet for økt bemanning i kirken på to plan, både gjennom opptrappingsplanen for å få den kirkelige bemanning opp på et forsvarlig nivå ut fra de oppgaver kirken allerede har i dag, og de behov en trosopplæringsplan vil utløse. Til sammen vil det være behov for ca 3950 nye stillinger over 10 år, fordelt på ca 1300 på trosopplæring og 2650 (av disse ca 1700 innen områdene prestetjeneste, diakoni og undervisning) på opptrappingsplanen.

Opptrappingsplanen har ikke lagt inn prioriteringer på hvilke stillinger som skal prioriteres. Det er lagt opp til at Kirkerådet skal gjøre disse prioriteringene ut fra de årlige bevilgninger over Statsbudsjettet.

Opptrappingsplanen påviser at behovet for nye stillinger innen områdene prestetjeneste, undervisning og diakoni er på henholdsvis ca 500, 600 og 600 årsverk. Over en tiårsperiode tilsvarer det 50, 60 og 60 nye stillinger årlig. Dette er tall fra 2000. En antar at dette ikke har endret seg stort. I tillegg kommer behovet for stillinger innen spesialtjenestene.

Kirkerådet vil nå arbeide videre med opptrappingsplanen ved å hente inn antall stillinger som finnes innen bispedømmene og se dette i forhold til de tall opptrappingsplanen setter som behov i de enkelte sogn.

Trosopplæringsplanen er fra regjeringens side lagt opp som et prosjekt over fem til 10 år. Der er det tenkt at en i første omgang skal *"initiere og leggje til rette for utprøving av ulike løysingar og opplegg for ei systematisk utviding av dåpsopplæringstilbodet"* (s. 29). Videre er viktigheten av lokal tilknytning understreket, samtidig som en ser behovet for regional og sentral koordinering og utvikling av materiell.

Budsjett/Budsjetthjul

Kirkerådet vedtok i sitt møte i mars 2003 prosedyre for budsjettarbeidet i kirken (sak KR 10/03). Denne prosedyren legger opp til en prosess der budsjettet behandles i flere omganger i bispedømmerådene, Kirkerådet og Bispemøtet (delvis administrativt). Formålet med prosessen er å samordne kirkens prioriteringer overfor Statsbudsjettet. Kirkemøtet skal på grunnlag av bispedømmerådenes, Bispemøtets og de sentralkirkelige råds prioriteringer legge en felles prioritering som de forskjellige organer igjen følger opp i sine endelige budsjettforslag til departementet. Denne prosessen starter ca 1 ½ år før budsjettåret og avsluttes 1. april året før budsjetterminen starter ved innsending av budsjettforslag.

Etter at Statsbudsjettet er fremlagt følges budsjettets forslag opp av de aktuelle organer i kirken. Ut fra antall stillinger som vedtas i Statsbudsjettet prioriterer bispedømmerådene stillinger innen sitt bispedømme. Kirkerådets administrasjon fremmer deretter på grunnlag av disse prioriteringer og i samarbeid med Bispemøtet, bispedømmene og fagorganisasjonene nye diakon-, kateket- og prestestillinger. I dette forslaget skal opptrappingsplanen ligge til grunn.

I brev fra Kirkerådet april 2003 til bispedømmerådene angående budsjettet for 2005 ber en bispedømmerådene starte arbeidet med nye stillinger og la Kirkemøtets prioriteringer og opptrappingsplanen være førende for prioriteringene :

- "Ved utarbeidelse av budsjettet for 2005 viser vi til at Kirkemøtet 2002 la spesielt vekt på lokalkirkens økonomi herunder Opptrappingsplanen for kirkelig bemanning. Videre er dåpsopplæring profilert som et klart satsingsområde fremover. Kirkerådet vil komme tilbake med ytterligere informasjon etter behandlingen i Stortinget i mai. Vi ber om at dette i utgangspunktet også legges til grunn for forslaget for 2005, men at andre forhold kan legges til grunn, men bør da begrunnes nærmere. Opptrappingsplanen vil i årene fremmover ligge som grunnlag og dokumentasjon for det behov som er for nye stillinger i Den norske kirke utover behovet til dåpsopplæring.

Ved forslag til nye stillinger ber vi om at Opptrappingsplanen for kirkelig bemanning i utgangspunktet legges til grunn, men at det også kan fremmes andre forslag hvis behovet har endret seg.

Dette bør begrunnes nærmere. Det skal ikke foretas noen prioritering av de stillingene som fremmes. Det skal kunne fremmes forslag på antall stillinger av de forskjellige typene, hvor disse skal plasseres og kostnadene inklusiv lønn., arbeidsgiveravgift og drift (overhead).

Vi ber også om at dere fremmer forslag til spesialstillinger som for eksempel studentprester, fengselsprester m.v.

Prioritering av stillingene mellom bispedømmerådene vil først skje etter at vi er tildelt nye stillinger over budsjettet. Vi vil komme tilbake til hvordan Opptrappingsplanen skal legges til grunn og hvordan prioriteringsarbeidet skal foretas. "

Kirkerådets videre arbeid

Det er viktig å holde fast ved behovet for nye stillinger som kommer frem gjennom begge utredningene. Samtidig er det nødvendig å jobbe med prioriteringer. Det er behov mange stillinger, og det er det må foretas en prioritering på hvilke områder det er viktig å satse de kommende årene. De politiske signaler både i Stortingsmeldingen og komitemerknadene fra Stortinget legger vekt på dåpsopplæring. Kirkemøtet og Kirkerådet har også ved flere anledninger understreket behovet for å styrke dette feltet, også uavhengig av trosopplæringsplanen. Det er behov for styrking av bemanningen i forhold til det ordinære tjenestetilbudet i menighetene.

Opptrappingsplanen er laget etter ønske fra KUF- komiteen på Stortinget. Den viser et realistisk behov for hvilke ressurser kirken trenger for å være rimelig bemannet i forhold til de oppgaver som skal løses. I forhold til de som i dag er ansatt i kirken og også overfor de som skal betjenes av kirken er det nødvendig med en styrking av bemanningen. Arbeidssituasjonen for de ansatte i kirken har endret seg lite i forhold til den beskrivelse Kirke- og utdanningskomiteen på Stortinget påpekte flere ganger på nitti- tallet. Bemanningen har ikke økt i nevneverdig grad. Ved innføring av fridagsavtalen for prestene ble det opprettet 35 nye prestestillinger fra 2001. Det ble i den forbindelse fra statsråden signalisert at det var behov for en fortsatt styrking av prestedtjenesten. I 2002 ble det opprettet samme antall prestestillinger, også disse for å oppfylle behovet som oppsto i forbindelse med prestenes fritidsavtale. Ved dette så departementet som sin del av prestenes fritidsavtale var oppfylt. Når det gjelder andre stillinger ble det i

2000 opprettet 5 nye prestestillinger og 8 nye diakonstillinger. I 2002 ble det opprettet 10 diakonstillinger over OVF, som ble overført til det ordinære statsbudsjettet ved revidert statsbudsjett. For 2003 var det ingen nye stillinger på budsjettet. Det er ikke opprettet noen nye katketstillinger de siste årene. Departementet tildelte i vår fire kateketstillinger over bevilgningen til trosopplæring som Stortinget vedtok i høst. To av stillingene ble plassert av Departementet i samråd med Kirkerådet (en samisktalende i Tana og en til Døvekirken) og de to andre er fordelt etter den prioriterte liste som i dag finnes i Kirkerådet .

Opptappingsplanen dokumenterer de behov som stortingskomiteen beskriver i sine vedtak. Antallet ansatte i Den norske kirke er lavt i forhold til kirkene i våre naboland. Det er i gjennomsnitt ca 1000 flere innbyggere pr prestearbeid i Norge enn i de andre nordiske land. Innen diakoni og opplæring er forskjellene enda større. Dette er med på å vise hvor nødvendig det fortsatt er å styrke grunnbemanningen i kirken.

Det har vært et betydelig politisk press fra KUF-komiteen for å bedre bemanningen i kirken. Som vi ser er det ikke fulgt opp i samme grad i de årlige statsbudsjett. Det er derfor nødvendig fortsatt å holde fast på de behov som opptappingsplanen viser og i budsjettarbeidet dokumentere dette videre.

De nøkkeltall som opptappingsplanen bygger på er fra 2000. Det vil være nødvendig å revidere dem med jevne mellomrom ut fra endringer i medlemstallet og andre forhold som virker inn på bemanningsbehovet i sognet. Ellers har det vært enighet om at en skal ta utgangspunkt i den fordelingsmetode som planen beskriver. For at planen skal få den tenkte funksjon er det nødvendig at bispedømmerådene i sine prioriteringer tar utgangspunkt i planen. Samtidig er det ønskelig at de trekker inn behovet for spesialstillinger eget bispedømme. Bispedømmerådene skal bare prioritere stillinger som helt eller delvis finansieres over statsbudsjettet.

De kriterier som brukes i beskrivelse av modellmenigheten er :

5000 medlemmer med en normal alderssammensetning.

Et beregnet snitt på kirkelige tjenester

Planen legger opp til administrativ hjelp i hel stilling til alle proster

Dette samstemmer med de retningslinjer som er beskrevet i overnevnte brev til bispedømmerådene i forbindelse med budsjett/ budsjettjul.

Opptappingsplanen er aggregert opp til prostnivå. Ved prioritering av stillinger må en bruke planen mot prestegjeld

Kirkerådet vil deretter foreta prioriteringer mellom bispedømmene etter at Statsbudsjetter er vedtatt, og en ser hvor mange stillinger som tildeles. Også for Kirkerådet vil opptrappingsplanen være utgangspunkt for fordelingen. En vil da ta utgangspunkt i de sogn som er mest underbemannet. I tillegg må en ta hensyn til at det må være en viss likefordeling bispedømmene i mellom. Andre spesielle behov kan også komme inn. En må også sikre at det blir opprettet stillinger innen de forskjellige tjenestegruppene. Dette må være Kirkerådets ansvar.

Den vedtatte budsjettprosessen gir mulighet for å få frem hvor behovene er størst i kirken. Disse behovene vil etter prioritering på Kirkemøtet blir bearbeidet i Kirkerådet, slik at en kan legge frem godt dokumenterte behov for nye stillinger i budsjettforeslaget som oversendes departementet 1. april.

Trosopplæringsplanens plass i prioriteringene vil være avhengig av hvilken form den blir vedtatt i. Både regjeringen og stortingskomiteen ønsker å prioritere dåpsopplæringen i de første årene. Det har også Kirkerådet og Kirkemøtet i flere sammenhenger understreket. Stortingskomiteen understreker også behovet for lokal styring av de nye stillingene.

Ut fra dette bør det være mulig å se de to planene i sammenheng. Både opptrappingsplanen og trosopplæringsplanen har sterke elementer av dåpsopplæring i seg. Kirkerådet bør ved sine prioriteringer ta utgangspunkt i de helhetlige behov i kirken, men særlig legge vekt på behovene innen dåpsopplæring.

Stortingskomiteens behandling av trosopplæringsplanen og konsekvenser for opptrappingsplanen

Kirke-, utdannings- og forskingskomiteen har behandlet trosopplæringsplanen og la frem sin innstilling 8. mai. Der understrekes Stortingsmeldingens (St.meld.nr. 7 (2002-2003) prioritering av dåpsopplæringen ved opprettelse av nye stillinger i kirken.

- " Kirkerådet har en mer omfattende bemanningsplan for kirken. Departementet legger til grunn at en økning i bemanningen i kirken i årene framover nå i første rekke må være innrettet mot å styrke dåpsopplæringen". (Inst.S.nr.200(2002-2003) s.2).

Komiteens flertall er enig i denne prioritering:

- "Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, mener at erfaringene fra og evalueringen av forsøksarbeidet vil bli avgjørende for framtidig stillingsbehov. Flertallet forutsetter at departementet vil komme tilbake til dette spørsmålet på et passende tidspunkt, men vil understreke at en styrket og utvidet dåpsopplæring vil nødvendiggjøre en økning av bemanningen i kirken i forsøksperioden og at en må prioritere bemanningsøkningen i tiden framover til å styrke dåpsopplæringen.

Flertallet viser til at opplæringen er anslått til å ha en økonomisk ramme på ca. 250 mill. kroner når den er fullt utbygd. Flertallet ser disse anslagene som en norm og ramme for omfanget. Flertallet viser til at det er i de årlige budsjettene nødvendige bevilgninger skal gis. I forsøksperioden mener flertallet det skal være øremerkede bevilgninger".(Innst. s.14)

Kirkerådet beklager at en ikke ser det store behovet for å styrke grunnbemanningen i kirken, etter at Stortinget i flere sammenhenger har påpekt behovet for dette. Ut fra de politiske signaler som er gitt gjennom arbeidet med trosopplæringsplanen, ser Kirkerådet det som mest realistisk i prosjektperioden å prioritere arbeidet for stillinger innen dåpsopplæringen. Kirkerådet vil understreke at det i denne sammenheng er behov for stillinger innen flere områder i den kirkelige bemanning, både innen undervisning, diakoni og prestetjeneste. Kirkerådet vil derfor i samarbeid med andre kirkelige instanser jobbe for å få flest mulig stillinger til dette arbeidet i tiden fremover. Kirkemøtets vedtak (sak KM 4/02.4) der det ber Kirkerådet om å følge opp "de budsjettmessige konsekvenser som Opptappingsplan for den kirkelige bemanning forutsetter" må dermed bero foreløpig. Kirkerådet vil komme tilbake til opptappingsplanen når prosjektperioden for trosopplæringsplanen er gjennomført.

